

Richtbedragen scholing en vorming 2023

SER-Richtbedragen scholing en vorming ondernemingsraadleden 2023

Achtergrond

De SER heeft op grond van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) de bevoegdheid richtbedragen vast te stellen voor de kosten van scholing en vorming van voldoende kwaliteit (zie voor de wettelijke bepalingen bijlage 1). Dat doet de SER jaarlijks op voordracht van de SER-commissie Bevordering Medezeggenschap (CBM). In deze notitie wordt een uitgebreide toelichting op de richtbedragen gegeven.

Karakter en opbouw richtbedragen

Wat houdt de betalingsplicht voor de werkgever in?

Leden van de ondernemingsraad (or) hebben een wettelijk scholingsrecht. De werkgever (ondernemer) is verplicht de leden van de or gedurende een aantal dagen per jaar, in werktijd en met behoud van loon dan wel bezoldiging, de gelegenheid te bieden de scholing en vorming te ontvangen welke zij in verband met de vervulling van hun taak nodig oordelen. Het aantal dagen wordt door de ondernemer en or (in) gezamenlijk (overleg) vastgesteld. De ondernemer is verplicht de kosten die redelijkerwijze noodzakelijk zijn voor de scholing en vorming van or-leden te betalen.

Wat is een richtbedrag?

Een richtbedrag geeft een indicatie van wat onder normale omstandigheden redelijke kosten per dagdeel zijn voor voldoende kwalitatieve scholing en vorming. Het is dus geen wettelijke norm, maar een richtsnoer, bedoeld om houvast te geven aan ondernemer en or in hun overleg over te volgen scholing en vorming en de daaruit voortvloeiende kosten. Zo wordt het overleg vereenvoudigd. Een richtbedrag is indicatief en laat onverlet dat evengoed ook andere tarieven 'redelijk' kunnen zijn. Een en ander zal onder meer afhangen van de inhoud, kwaliteit en specificiteit van de cursus.

Een richtbedrag speelt een ondersteunende rol bij het bepalen van het benodigde bedrag voor scholing en vorming van de or (scholingsbudget). Doorgaans zal de or aan de ondernemer een voorstel doen inzake de scholingsbehoeften. Zolang de in totaal daarmee gemoeide kosten in lijn liggen met een bedrag dat gelijk is aan het richtbedrag vermenigvuldigd met het aantal dagdelen waarop feitelijk de scholing zal plaatsvinden,

zullen die kosten in beginsel als redelijkerwijs noodzakelijke kosten in de zin van artikel 22 WOR worden aangemerkt. Daarnaast geeft een richtbedrag partijen een indicatie van wat onder normale omstandigheden redelijke cursustarieven kunnen zijn.

Tevens kan een richtbedrag bijdragen aan een snelle en effectieve beslechting van een (opkomend) geschil over de te maken kosten. Partijen kunnen zich bij dergelijke geschillen desgewenst al dan niet gezamenlijk wenden tot de scholingskamer van de bedrijfscommissie.

Voor wie geldt een richtbedrag?

Een richtbedrag ziet op (de kosten voor) scholing en vorming op basis van artikel 18 WOR. Daarom geldt een richtbedrag voor leden van een or, een centrale-, groeps- en gemeenschappelijke ondernemingsraad alsmede voor leden van commissies van deze raden. In deze notitie worden deze leden allemaal aangeduid met de term 'or-leden'. Een richtbedrag geldt niet voor leden van een personeelsvertegenwoordiging.

Waar is een richtbedrag aan ontleend?

Een richtbedrag wordt in beginsel ieder najaar door de SER bepaald voor het jaar daarna. Dit gebeurt aan de hand van de tarieven die in de praktijk gehanteerd worden in het jaar waarin het richtbedrag wordt vastgesteld. Daarbij gaat het om tarieven voor scholing en vorming in de markt voor medezeggenschapsscholing. Er wordt alleen uitgegaan van de door gecertificeerde scholingsinstituten gemiddeld gehanteerde tarieven.

Een richtbedrag voor cursussen

Er worden door de SER twee richtbedragen bepaald:

- één voor een maatwerk cursus voor de hele or: dit is een richtbedrag per or; en
  - één voor een open inschrijvingscursus: dit is een richtbedrag per individueel or-lid.
- Beide richtbedragen worden geformuleerd per dagdeel. Op een dag kunnen maximaal drie dagdelen scholing en vorming worden gevolgd.

Een maatwerk cursus voor de hele or betreft een algemeen vormende cursus van één of enkele dagen met in beginsel de gehele or. Hier komen vooral onderwerpen aan de orde zoals inhoudelijke kennis van de WOR en andere relevante thema's (bijvoorbeeld arbeidsomstandigheden, jaarrekening lezen), vaardigheidstrainingen (zoals vergadertechnieken, onderhandelen) en teambuilding.

Een open inschrijvingscursus betreft een cursus met een vast programma, die (doorgaans) door een opleidingsinstituut wordt aangeboden, waar een or-lid zich individueel voor kan inschrijven.

In het richtbedrag per cursusdagdeel voor een maatwerk cursus voor de gehele or zijn verwerkt: het all-in tarief voor de trainer(s)/docent(en) en medewerker(s) met betrekking tot de voorbereiding, uitvoering en nazorg van de cursus, vermeerderd met eventuele reiskosten, overheadkosten, cursusmaterialen e.d., omgerekend naar één cursusdagdeel. Het betreft een bedrag exclusief BTW.

In het richtbedrag per cursusdagdeel voor een open inschrijvingscursus zijn verwerkt: het all-in tarief voor de trainer(s)/docent(en) en medewerker(s) met betrekking tot de voorbereiding, uitvoering en nazorg van de cursus, vermeerderd met eventuele reiskosten, accommodatie- en verblijfkosten, overheadkosten, cursusmaterialen e.d., omgerekend naar één cursusdagdeel. Het betreft een bedrag exclusief BTW.

Geen richtbedrag voor accommodatiekosten maatwerk cursussen

Er wordt geen netto richtbedrag geformuleerd voor accommodatiekosten in het kader van maatwerk cursussen voor de gehele or. Accommodatiekosten komen in de praktijk veel voor omdat scholing en vorming vaak plaatsvindt op een externe locatie, d.w.z. buiten de onderneming. Deze kostenpost moet daarom in die gevallen meegenomen worden bij het bepalen van het benodigde bedrag voor scholing en vorming van de or. Er bestaat echter een grote verscheidenheid in het kwaliteitsniveau van externe locaties (variërend van jeugdherberg tot vijfsterrenhotel). De omvang van de accommodatiekosten is daardoor afhankelijk van de gemaakte keuzes in concrete gevallen. Bij het bepalen van het benodigde bedrag voor scholing en vorming van de or zullen daarom de accommodatiekosten, die daadwerkelijk worden gemaakt bij maatwerk cursussen, als PM-post moeten worden opgenomen.

Dit is anders voor open inschrijvingscursussen. In dat geval is er voor de individuele or-leden meestal geen alternatieve accommodatiekeuze mogelijk of gewenst. In het netto richtbedrag per dagdeel voor een open inschrijvingscursus zijn daarom wel de gemiddelde accommodatiekosten opgenomen.

Richtbedragen 2023

De richtbedragen voor 2023 zijn voor een:

Maatwerk cursus:	€ 1.160 netto per dagdeel per or per trainer.
Open inschrijving:	€ 190 netto per dagdeel per individueel or-lid.

Deze tarieven zijn gebaseerd op de in het eerste half jaar van 2022 gemiddeld gehanteerde tarieven voor medezeggenschapsscholing door de gecertificeerde scholingsinstituten in deze markt.

Het richtbedrag voor de maatwerk cursus is het bedrag per dagdeel voor de or als geheel. In de praktijk wordt meestal gewerkt met gemiddeld één trainer per dertien personen in de groep die cursus krijgt. Indien er met twee trainers wordt gewerkt, in de praktijk dus doorgaans bij groepen die groter zijn dan dertien personen, is het richtbedrag per dagdeel het dubbele, derhalve € 2.320.

Het richtbedrag voor een open inschrijvingscursus is het bedrag per dagdeel per individueel or-lid. Voor het berekenen van het beschikbare budget moet het totaal aantal dagdelen dat door de diverse or-leden aan open inschrijvingscursussen wordt gevolgd, meegenomen worden.

Welk bedrag wordt beschikbaar gesteld?

Het bedrag dat in beginsel beschikbaar wordt gesteld aan de or voor scholing en vorming, wordt bepaald door de richtbedragen te vermenigvuldigen met het aantal dagdelen waarop feitelijk de betreffende scholing zal plaatsvinden.

Concreet wordt dit op de volgende wijze berekend:

Maatwerk cursus:	(richtbedrag x aantal dagdelen)	= € ...
Open inschrijving:	(richtbedrag x aantal dagdelen x aantal or-leden)	= € ...
Accommodatiekosten:	(daadwerkelijke accommodatiekosten maatwerk- cursussen)	= PM
		----- +
budget hele or		= € ... + PM

Rekenvoorbeelden

Uitgaande van de richtbedragen, volgen hieronder twee rekenvoorbeelden voor de berekening van het bedrag voor scholing en vorming dat door de ondernemer beschikbaar wordt gesteld aan de or.

A: Uitgangspunt:

- een or (met elf resp. zeventien leden) gaat in een jaar dertien dagdelen (vijf dagen) scholing volgen;
- van deze dertien dagdelen betreffen twaalf dagdelen maatwerk cursus met de hele or; en
- van deze dertien dagdelen betreft één dagdeel een open inschrijvingscursus voor ieder or-lid.

Or met elf leden en één trainer:

Maatwerk cursus:	€ 1.160 x 12 dagdelen	=	€ 13.920
Open inschrijving:	€ 190 x 1 dagdeel x 11 or-leden	=	€ 2.090
Accommodatiekosten:	PM	=	PM
			-----+
Budget		=	€ 16.010 + PM

Or met zeventien leden en twee trainers:

Maatwerk cursus:	€ 2.320 x 12 dagdelen	=	€ 27.840
Open inschrijving:	€ 190 x 1 dagdeel x 17 or-leden	=	€ 3.230
Accommodatiekosten:	PM	=	PM
			-----+
Budget		=	€ 31.070 + PM

- B: In de praktijk volgen ondernemingsraden vaak minder dan het in artikel 18 WOR genoemde aantal dagen scholing. Bijvoorbeeld:
- een or (met elf resp. zeventien leden) gaat in een jaar vijf dagdelen (twee dagen) scholing volgen;
  - van deze vijf dagdelen betreffen vier dagdelen maatwerk cursus met de hele or; en
  - van deze vijf dagdelen betreft één dagdeel een open inschrijvingscursus voor ieder or-lid.

Or met elf leden en één trainer:

Maatwerk cursus:	€ 1.160 x 4 dagdelen	=	€ 4.640
Open inschrijving:	€ 190 x 1 dagdeel x 11 or-leden	=	€ 2.090
Accommodatiekosten:	PM	=	PM
			-----+
Budget		=	€ 6.730 + PM

Or met zeventien leden en twee trainers:

Maatwerk cursus:	€ 2.320 x 4 dagdelen	=	€ 9.280
Open inschrijving:	€ 190 x 1 dagdeel x 17 or-leden	=	€ 3.230
Accommodatiekosten:	PM	=	PM
			-----+
Budget		=	€ 12.510 + PM

Bijlage 1

Artikel 18 en 22 Wet op de ondernemingsraden (WOR)

Wettelijke bepalingen inzake de kosten van scholing en vorming van voldoende kwaliteit

Artikel 18

1. (-)
2. De ondernemer is verplicht de leden van de ondernemingsraad en de leden van een vaste commissie of onderdeelcommissie, bedoeld in artikel 15, tweede lid, onderscheidenlijk derde lid, gedurende een door de ondernemer en de ondernemingsraad gezamenlijk vast te stellen aantal dagen per jaar, in werktijd en met behoud van loon dan wel bezoldiging de gelegenheid te bieden de scholing en vorming van voldoende kwaliteit te ontvangen welke zij in verband met de vervulling van hun taak nodig oordelen.
3. De ondernemer en de ondernemingsraad stellen het aantal uren, bedoeld in het eerste lid, en het aantal dagen, bedoeld in het tweede lid, vast op een zodanig aantal als de betrokken leden van de ondernemingsraad en van de commissies van die raad voor de vervulling van hun taak redelijkerwijze nodig hebben. Daarbij wordt in acht genomen dat het aantal uren niet lager vastgesteld kan worden dan zestig per jaar en het aantal dagen:
  - a. voor leden van een in het tweede lid bedoelde commissie die niet tevens lid zijn van de ondernemingsraad, niet lager vastgesteld kan worden dan drie per jaar;
  - b. voor leden van de ondernemingsraad die niet tevens lid zijn van een in het tweede lid bedoelde commissie, niet lager vastgesteld kan worden dan vijf per jaar; en
  - c. voor leden van de ondernemingsraad die tevens lid zijn van een commissie, niet lager vastgesteld kan worden dan acht per jaar.
4. (-)

Artikel 22

1. De kosten die redelijkerwijze noodzakelijk zijn voor de vervulling van de taak van de ondernemingsraad en de commissies van die raad komen ten laste van de ondernemer.
2. Met inachtneming van het bepaalde in het eerste lid komen de kosten van het overeenkomstig artikel 16 en artikel 23a, zesde lid, raadplegen van een deskundige door de ondernemingsraad of een commissie van die raad, alsmede de kosten van

het voeren van rechtsgedingen door de ondernemingsraad slechts ten laste van de ondernemer, indien hij van de te maken kosten vooraf in kennis is gesteld. De eerste volzin is niet van toepassing wanneer uitvoering is gegeven aan het vierde lid.

3. Met inachtneming van het eerste lid komen de kosten van scholing en vorming, bedoeld in artikel 18, tweede lid, ten laste van de ondernemer. De Raad kan voor verschillende kosten verbonden aan scholing en vorming richtbedragen vaststellen.
4. De ondernemer kan in overeenstemming met de ondernemingsraad de kosten die de ondernemingsraad en de commissies van die raad in enig jaar zullen maken, voor zover deze geen verband houden met het bepaalde in de artikelen 17 en 18, eerste lid, vaststellen op een bepaald bedrag, dat de ondernemingsraad naar eigen inzicht kan besteden. Kosten waardoor het hier bedoelde bedrag zou worden overschreden, komen slechts ten laste van de ondernemer voor zover hij in het dragen daarvan toestemt.

Sociaal-Economische Raad
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag

T 070 3499 525

E communicatie@ser.nl

www.ser.nl

November 2022, Sociaal-Economische Raad